

Üdülnek-e a munkások?

Legyen a jó munka jutalma

Előző írásainkban részletesen felvázoltuk, hogy a dolgozók milyen üdülési lehetőségek között választhatnak: a kedvezményes szakszervezeti beutalótól a vállalati nyaralókig, a külföldi utaktól a helyben levő hétvégi vikendházakig. Sok szó esett a térítési díjakról is. Már e cikk elején nyugodt lelkiismerettel kijelenthetjük, hogy — kivéve a kéthetes SZOT-beutalókat — nem olcsó mulatság a nyaralás, pléne nem az egy külföldi hajóút, vagy szociál-turisztikai utazás. Kétszer is meggondolja az ember, hogy belevágnon-e mondjuk a hatezer forintos libanoni útba, mégha oly szépen hangzik is a megnevezése, hogy szociál-turisztikai lehetőség fizikai dolgozók számára.

1.

Persze nyugodtan visszakérdezhetnek: az anyagiak mennyiben befolyásolják a fizikai dolgozók elhatározását? Válaszom nem lehet más, minthogy jelentős mértékben meghatározó az anyagi oldal is. Természetesen más dolgok is befolyásolják azt a tényt, hogy üdülnek-e a fizikai dolgozók, illetve a pontosság kedvéért úgy fogalmaznám, hogy létszámukhoz viszonyítva milyen mértékben veszik igénybe a kínálkozó lehetőségeket. Az anyagi megterhelés igencsak első számú a determinációban.

Nézzünk néhány konkrét esetet. Itt van a nemrég megalakult szociál-turisztikai iroda, amely a szervezett dolgozók, elsősorban a fizikai munkások külföldi utazását, nyaralását lenne hivatva felkarolni. A Szakszervezetek Csongrád megyei Tanácsa az idén kapott négy olaszországi utat és egy libanoni. Lássuk az elosztást: a libanoni utat a DELEP-nek adták, az olaszországi az ALEP, a KSZV, a MÁV és a KPVDSZ megyei bizottsága kapta meg, hogy továbbadja az érdekelteknek. Mit csúrnjuk-csavarjuk tovább: az öt utazó között egyetlen fizikai dolgozó sem akadt. Lehet, hogy ebben az elosztás is közrejátszott, hiszen a beutalókat nem hirdették meg a vállalat összes dolgozója előtt. A KPVDSZ megyei titkára például elmondta, hogy egy olyan aktivistájuknak adták oda, aki évtizedek óta szorgalmas társadalmi munkása a szakszervezeteknek. Így végeredményben jutalomképpen elmehetett a saját pénzén Libanonba. En találmra a Szegedi Konzervgyárban megkérdeztem legalább nyolc munkásnót, hogyha meghirdették volna gyárunkban ezt a libanoni utazást, vállalkoztak volna-e a körülbelül 6 ezer forintba kerülő utazásra? Mind a nyolcan nemet intettek fejükkel.

Az említett példa, elismerem, szélsőséges, sőt azt az egyetlen beutalót nem is lehetett volna kettévágni. De az alapvető dolgok nem is itt, az egynéhány külföldi beutalónál jelentkeznek, hanem az egyszerűbb üdülési formáknál. Ugyanis a kéthetes és olcsó hazai SZOT-beutalóknál sem mondhatjuk el, hogy azok zömét a fizikai munkások vennék igénybe. Sajnos, a SZOT-üdülőkben is kevés a fizikai dolgozó, mármint a beutalt. Nyaralási igény, elfoglaltság, családi okok, s még sok minden közrejátszik abban, hogy a fizikai dolgozók közül kevesebben kérnek és utaznak el szakszervezeti üdülőkbe.

2.

Eírok egy beszélgetést, amelyet Molnár G. János kőművesrel folytattam üdül-

lési ügyben: — Volt-e már nyaralni szakszervezeti beutalóval? — Még egyetlenegyszer sem. — Miért? Nem kapott még, vagy nem is kért? — Kapni talán kaphattam volna, hiszen az idén is szólt a brigádvezető, hogy van egy beutaló Hévízre. A brigádunkból azonban senki sem kapott az alkalmon. — Ön például miért nem igényelte? — Egvedül úgyse mennék el. — S ha kétszemélyes beutalót ajánlanának, hogy a felesége is elmehessen? — Azt hiszem akkor se vállalkoznék. — Miért nem? — Megmondom őszintén, mi falusi emberek vagyunk, minek nekünk az üdülés. Otthon ott van a kert, jószágot is tartunk. Ha kiviszem a szabadságomat, akad odahaza tennivaló éppen elég.

Másokkal is beszélgettem üdülésről, a válaszok általában hasonlóak voltak, azaz az eltéréssel, hogy elég sokan jártak már szakszervezeti üdülőkben, de olyan alig akadt, aki kétszer, vagy annál többször üdült volna az elmúlt huszonöt esztendő során. A gyerekes szülők arra hivatkoztak, hogy családod beutaló nincs. Nem tudom, ha több lenne, többen elmennének-e a fizikai dolgozók közül családjukkal együtt üdülőkbe. Mert különben igaza volt annak az embernek, aki papírt és ceruzát fogott, aztán számolni kezdett. Kétszemélyes felnőtt beutaló ára több mint ötszáz forint, ugyanannyi a gyerekeknek. S hol van még a zsebpénz, mert azt ugye senki sem gondolja komolyan, hogy megúszható a szakszervezeti üdülés a 252 forintos térítési díjjal. „Akkor meg minek menjünk” — mondta beszélgetőpartnerem lakonikusan.

Viszont erre a válasz, hogy aki nem próbálta még, az valóban nehezen mozdítható ki otthonából, de aki egyszer volt, az már többet kacérokodik a gondolatlalt, meg kellene ismételní, hiszen megéri. Testileg is és lelkileg is felfrissül az ember egy kéthetes balatoni nyaralással. A vizsgáldokdású társulatnál érdeklődtem, milyen módon hozzák a dolgozók tudomására, hogy kapott a szakszervezeti bizottság SZOT-beutalót. Azt mondták, hogy a brigádvezetőket értesítik erről, és ők gyűjtik össze a jelentkezéseket. „Nem könnyű a munkások között vállalkozót találni” — jelentették ki. S mi történik ilyenkor? Nyilvánvalóan az, hogy a meghirdetés után annak adják, aki kéri — joggal és jogosan. Nemrégben autóbust bérlet a vállalat és a szakszervezet közösen, és két-napos balatoni utat hirdettek meg teljesen ingyen. A buszban az ülőhelyek fele üres volt.

Sokat beszélünk előző cikkünkben a vállalati saját üdülőkéről, amely, úgy látszik, jobban vonzza a dolgozókat, mint a másfajta üdülési alkalom. Nem tudni miért? Talán azért, mert érzik, hogy jobban a sajátjukban vannak, ahol valóban ők a gazdák, a tulajdonosok is. Meglehet. Ha ez jelentős meghatározó, akkor valóban érdemes fáradozni és anyagi áldozatokat hozni fejlesztésükért. De a meglévő SZOT-üdülők ott vannak és azokat is érdemes fejleszteni, sőt újabbakat építeni az ország leg-szebb tájain, de különös-képpen a Balaton partján.

3.

Végére hagytam a beígért javaslatot. Hogyan lehetne elérni, hogy több fizikai dolgozó vegyen részt a kedvezményes szakszervezeti üdül-tetésben? Talán az lenne a legjobban járható út, ha az üdülőjegyek elosztásán vál-

toztatnának, finomítanának valamelyest. Többek között erősíteni kellene a jutalomjellegét. Hasznos volna, ha a vállalatok gazdasági vezetői és a szakszervezeti bizottságok a szocialista munkaversenyben élen járó dolgozóknak jutalomképpen adnának üdülőkbe beutalót, vagy azt mondtuk, hogy ma még drágák a külföldi beutalók, egy fizikai dolgozó nehezen tudja megfizetni. De mi történne akkor, ha egy vállalat a számukra biztosított külföldi beutalót nem a jelentkezés alapján adná tovább, hanem felajánlana a munkaversenyben legjobb brigád vezetőjének, vagy a kis kollektíva legszorgalmasabb tagjának jutalom gyanánt? A vállalati kasz-szában, vagy a szakszerveze-ti jóléti alapon már nem oly summás összeg az a néhány ezer forint.

Jólesett például tudomásul venni, hogy amikor Szegeden legutóbb ipari tanulókat avattak, a Szakszervezetek Csongrád megyei Tanácsa néhány tanulóknak, kik szép eredménnyel vizsgáltak, jutalom címén üdülői beutalójegyet adott át. A vállalatok is követhetnék az ilyen példát. Ezzel azt is elérhetnék, hogy valóban többen menjenek el a SZOT-üdülőkbe a fizikai munkások közül. Tudom, hogy hetekig lehetne folytatni ezt a témát az újság hasábjain is, de ezzel a javaslattal befejezzük az üdülőről szóló fejtegetéseinket. Egyetértünk a szakszervezeti tisztségviselőkkel, az SZMT vezetőivel abban, hogy erősítsék az üdülői beutalók jutalom jellegét úgy, hogy, jutalom címén adják oda a munkában élen járó fizikai dolgozóknak.

Gazdag István

Tető alatt az óvoda

Acs S. Sándor felvétele

Jó útemben halad a száz férőhelyes óvoda építése Felsővárosban, a Timár utcában. Mint lapunkban már az építkezés kezdetekor beszámoltunk, ide kerülnek majd többek között a bezárt Szilléri óvoda kis lakói is. Az építők jelenleg — mint felvételünk mutatja — a könnyű-témszerkezet borítását végzik

Világpolitika és a pártszervezetek

A világpolitika szövevényében eligazodni nem könnyű. Nem elég ismerni a történeteket, azt is tudni kell, milyen okok játszottak közre, melyek a mélyebb összefüggések, hogyan illeszkedik egyik-másik esemény a nemzetközi élet egész folyamatába. Mindezek alapján alkothatunk csak véleményt az eseményekről, a kialakult helyzetéről.

Mindez nem teszi könnyűvé a pártszervezetek, a kom-munisták dolgát. Egy-egy esemény kapcsán az emberek elsősorban tőlük várják a magyarázatot, az értékelést. Ennek a várakozásnak pedig csak akkor tehetnek eleget, ha képesek a háttér, a tendenciák, a mozgató rugók, a belső összefüggések felfedezésére és megítélésére. Ez pedig mindenekelőtt helyes, megalapozott, reális szemléletet követel. Olyan nézőpon-tot, amely egységbe ötvözi világnézetünket, a realitások iránti érzékünket, a közeli következmények és a távoli perspektívák felismerését. Az értékelés csak ebben az esetben tükrözi elkélezettségünket, csupán így lehet valóság-hű, logikus és érthető. Ha ugyanis egyik vagy másik esemény értékelésénél, vagy az egész nemzetközi helyzet megítélésénél nem a helyes nézőpontból vizsgálódunk, akkor az adott esetben teljesen hamis következtetésekre juthatunk, és az eligazodás helyett eltévedünk a világpolitika útjain.

Vegyük egy példát — a problémák „sűrűjéből”. Miként ítélték meg a mai erőviszonyokat? Vajon az a tény, hogy a burzsoá reakció egyik vagy másik országban átmenetileg előretört, változtat-e a szocializmus, a haladás és a béke híveinek a második világháború után fokozatosan kialakult erőfő-lényén? Az igaz választ csak azzal a szemlélettel adhatjuk meg, miszerint a nemzetközi erőviszonyok a két világ-rendszer, a szocializmus és a kapitalizmus erejének viszonyát fejezik ki. A kérdés tehát az, hogy — mondjuk — az egy vagy néhány országban megnyilvánuló jobboldali előretörés döntő módon be-

folyásolja-e a két rendszer erőviszonyát?

Ehhez viszont azzal kell tisztában lennünk, hogy a szocializmus, a haladás, a béke erőinek fölényét négy mozzanat határozza meg: dinamikus fejlődik és egyre nagyobb világpolitikai befolyással rendelkezik a szocialista világrendszer; élesedik az osztályharc a tőkésvilágban; feltartóztatatlanul bomlik a gyarmati rendszer; a béke erőinek mindeddig sikerült megakadályozni az új világháború kirobbantását.

Ezek a vitathatatlan tények jogosítanak fel arra, hogy a két világ-rendszer tekintve joggal beszélhessünk a szocializmus változatlan erőfölényéről, miközben helyenként és átmenetileg lehetségesek és vannak is jobboldali fordulatok, puccsok. Ameddig tehát e négy területen nincs változás, nem módosulnak az erőviszonyok sem. Véleményem szerint csakis ezzel a szemlélettel lehet megérteni és megmagyarázni napjaink e sokszor tárgyalt és valóban problematikus kérdését, az ezzel kapcsolatos konkrét eseményeket.

A társadalmi rendünkben, eszméinkben fakadó osztályszemlélet nélkül aligha kerülhetünk közel pl. a közlekeleti helyzet lényegéhez. Ennek kapcsán pedig nem kevesebbről van szó, mint arról, mivel magyarázható a szocialista országok, köztük hazánk szolidaritása a haladó arab népek harcával? Ezt a kérdést is gyakran teszik fel, és az őszinte válasz ott kezdődik, hogy megvilágítjuk: a Kőzel-Keleten nem egyszerűen arab—izraeli konfliktus támadt, hanem ez voltaképpen a nemzetközi osztályharc egyik frontszakasza. A harc egyik oldalról a gyarmatosítás minden formája ellen, a független nemzeti létért és önálló fejlődésért, az imperializmussal szemben küzdő országok, másik oldalról a nemzetközi imperializmus és helyi kiszolgáló erők között folyik. Nos, ez a szemlélet egy pillanatig sem teszi kétségessé, hogy a frontnak melyik oldalán kell állniuk a szocialista országoknak: nyilvánvalóan az antiimperialista, antikolonialista erők oldalán. Ennek megértéséhez elegendetelen a hosszú távra tekintő osztályszemlélet, s ebből kiindulva a pártszervezetek, a kommunisták egyértelműen állást tudnak foglalni.

S ha már a nemzeti felszabadító mozgalom térségé-

nél tartunk, vajon bomlik-e ma is a gyarmati rendszer? Ha valaki kizárólag a függetlenné váló országok számának növekedését figyeli, s csak abból vonja le következtetéseit (tehát egyedül abból ítél, szakad-e ki újabb ország a gyarmatbirodalmakból), nem kap teljes és helyes választ a kérdésre. Napjainkban ugyanis a gyarmati rendszer bomlászatának döntő mozzanata a gazdasági függetlenségért folyó harc. Amikor tehát a fejlődő országokban a külföldi monopolitáke pozíciói gyengülnek, az államosítások eredményesek, a neokolonialista módszerek (politikai nyomással együttjáró gazdasági „segélyek” stb.) kudarcba fulladnak, akkor mindezt éppen úgy a nemzeti felszabadító mozgalmak sikerének könyvelhetjük el, mint a politikai függetlenség kivívását. Vagyis helyes szemlélettel nézve ma is látható a gyarmati rendszer maradványainak bomlása, még ha nem is minden nap születnek új, független államok.

A világpolitika még sok olyan problémát vet fel, amely csakis ilyen alapállásból érthető meg. E cikk keretei között valamennyi még vázlatosan sem érinthető, pedig már címszavaim is izgalmasak: történelmileg ki van támadásban és ki védekezik, mi jellemzi a szocialista országok kapcsolatát, van-e az imperializmusnak egységes stratégiaja, a nem kapitalista út, és a szocialista fejlődés viszonya és így tovább. Ezek értelmezésében is csak az osztályszempontokból kiinduló szemlélet lehet az egyetlen megbízható iránytű a pártszervezetek, a kommunisták számára.

De miként sajtítható el ez az elengedhetetlennek tartott helyes szemlélet? A „recept” — legalábbis kimondva — egyszerű: „indulj ki a valós helyzet marxista értékeléséből, vedd hozzá az osztály-érdekeket és ezen az alapon keress meg az osztályharc összefüggéseit, majd mindezt helyezd be az elvi alapon álló politika kereteibe”.

A gyakorlatban persze ez sokkal nehezebb. Közvéleményünk mégis lényegében elkötelezeten, reálisan, józanul ítéli meg a nemzetközi helyzetet, s eszerint cselekszik. S ez a tény már önmagában is jelzi a pártszervezetek ez irányú politikai munkájának eredményeit, a sikeres felvilágosítás és meggyőzés lehetőségeit.

Pálos Tamás

Miniszteri értekezlet

Dr. Lőrinc Imre, a nehézipari miniszter első helyettesének elnökletével tegnap miniszteri értekezletet tartottak a NIM-ben.

Az értekezlet napirendjén volt az 1972. január elseji ásványvagyonyhelyzet és az

1971. évi ásványvagyony-gazdálkodási tevékenység elemző értékelése, valamint a munkaidő-csökkentés további kiterjesztésével kapcsolatos kormányhatározatok végrehajtása.

Ifjúsági vezetők érkeztek Szegedre az NDK-ból

Ifjúsági delegáció érkezett Csongrád megyébe az NDK-ból, Halle megyéből. Vendégeink tegnap kezdték meg programjukat. Először is látogatást tettek az újszegedi vezetőképző tábortban, ahol a KISZ Csongrád megyei Bizottsága nevében Harkai János ifjúmunkásfelelős köszöntötte őket, és tájékoztatta őket a tábortban folyó tanulmányi munkáról. Ezután a német ifjúsági küldöttség, amelynek vezetője Wolfgang Gebbert, a Német Ifjúsági Szövetség Halle megyei Bizottságának osztályvezetője, Algyőre utazott.

Az olajtermelés központjában lezajlott rövid fogadás után a delegáció megismerkedett a kőolajtermelési eredményeivel, majd felkereste az algyői nemzetközi ifjúsági építőtáborban dolgozó, ugyancsak Halle megyei diákokat.

Este vidám program zajlott le a Tisza-parti tábortúznál abból az alkalomból, hogy a táborozók utolsó munkanapja is véget ért. Ma délelőtt lesz a nemzetközi tábor záróünnepsége a háromheti munka értékelésével, s az arra érdemesek jutalmazásával.